

«I denne lille boken forteller Øyvin Rudolf Sønnesyn Berg hva de har gjort for å skape rom, slik at unge voksne kan fylle kirken uke etter uke. Dersom du vil la deg berøre av det som skaper entusiasme og håp for kirkens fremtid, er dette boken for deg.»
- Kjersti Nordheim, sokneprest i Birkeland menighet

«Beretningen om det Gud har gjort gjennom St. Jakob er både spennende, inspirerende og lærerik. I en tid der vi som kirke strever med å nå ut til og engasjere unge, bør dette leses med stor oppmerksomhet. Motet, tankemåten og erfaringene viser vei for hvordan vi kan organisere oss i tiden fremover!»
- Vegard Husby, generalsekretær i KRIK

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord 6

Prolog 8

Oppstart av St. Jakob – ung kirke 10

Historie 10

Hvordan bygger man ung kirke? 13

Visjon og målgruppe 16

Målgruppe 17

Visjon 18

Vi bygger fellesskap 22

Hverdagskirka 25

Vi dyrker fellesskap 27

Bygge fra seg 30

Gudstjenestefellesskap 32

Kirkekaffe og quiz 34

Hjertet i kirka 37

Du trengs! 39

Frivillighet 42

Nød som ressurs 44

Stabens rolle 46

Frivillige som leder frivillige 51

Frivillighet krever arbeid 54

Vi skaper kultur 58

- Et ubetinget «ja» 60
- Romslighet er kvalitet 63
- Musikk på gudstjenester 67
- Musikk er makt 69

Temagudstjenester 76

- Idéfase og oppstart 78
- Planlegging 79
- Temagudstjenestens funksjon i St. Jakob 80

Vi søker Gud 82

- Inngangsord 83
- Kirka for oss som ikke kan tro 85
- Spiritualitetspreferanser 89
- Forkynnelse 92
- Vi må snakke sant om livet! 97
- Enhet gjennom mangfold 100
- Gud søker oss 104

*Kom til ham, den levende steinen, som ble vraket av mennesker,
men er utvalgt og dyrebar for Gud, og bli selv levende steiner
som bygges opp til et åndelig hus!*

Peters første brev 2,4–5

FORORD

Midt i Bergen sentrum ligger en liten kirke som heter St. Jakob. På utsiden ser det ut som en klassisk, gammel kirke, men inne i kirken skjer det nye ting. Nå i 2024, nærmere tolv år etter St. Jakob-prosjektets oppstart, fylles kirken av unge hver uke.

På en gjennomsnittsuke er drøyt 500 unge voksne innom St. Jakob, og minst 200 frivillige bidrar i arbeidet i løpet av et år – både på søndager og hverdager. I kirken er det swingkurs og student-lunsj, strikkeklubb og kor. Men aller best besøkt er gudstjenesten

på søndag kl. 19. Tallene er gledelige, men viktigst er de positive reaksjonene vi får fra enkeltpersoner:

«Her føler jeg meg trygg og sett!»

«Her får troen min vokse.»

«Da livet falt sammen, ble jeg båret av fellesskapet.»

«Jeg var ensom, men fant venner her.»

St. Jakob er et eksempel på at prioriteringer og nysatsninger kan åpne kirkedøren for flere. På sitt beste betyr det unge mennesker som får livet sitt endret og troen sin styrket.

I denne boken ønsker jeg å dele noen av erfaringene vi har gjort oss i St. Jakob. Jeg tar utgangspunkt i konkrete fortellinger og reflekterer rundt teologi og menighetsbygging. Håpet er at det skal være nyttig og inspirerende å lese for deg som brenner for å bygge levende menighetsfellesskap.

Arbeidet i St. Jakob er et resultat av et fellesskap som løfter sammen. Jeg er både ydmyk og takknemlig overfor de mange som har gjort St. Jakob mulig. Det gjelder ledere som har jobbet i kulissene, ansatte som har gitt av seg selv og frivillige som har jobbet utallige timer for å invitere nye inn og spørre: «Hvordan bygger vi ung kirke?» Summen av disse bidragene har skapt en kirke som inviterer unge inn på deres egne premisser.

Viktigst er likevel de mange unge som har tatt imot invitasjonen og satset på at kirken har plass til akkurat dem. En stor takk til hver enkelt som har bygget fellesskapet i St. Jakob, bidratt til å skape kulturen der, slik at vi sammen har kunnet søke Gud. Om du er en del av det store St. Jakob-fellesskapet, er denne boken dedikert til deg.

Jeg vil også takke alle dem som har delt personlige fortellinger i denne boken. Takk til betrodde test-lesere for nyttige tilbakemeldinger; redaktør Andreas Kristiansen for godt samarbeid og Luther Forlag for deres vilje til å gi boken ut. Særlig takk til mamma og pappa, førstekonsulenter for boken og i livet generelt. Mange av erfaringene fra St. Jakob har bekreftet det jeg har lært av dem og deres menighetsarbeid, i Singapore og Larvik. De har gitt meg gode spor å gå i og oppmuntret meg til å gi videre det jeg selv har fått.

PROLOG

Da jeg først fikk høre om en ledig prestestilling i St. Jakob kirke i Bergen, avviste jeg tanken umiddelbart. Jeg skulle ikke bli prest. Riktignok hadde jeg bare måneder igjen av profesjonsstudiet i teologi på MF, og jeg hadde en tanke om å bli ordinert, men da som medarbeider i KFUK-KFUM. Der håpte jeg å kunne arbeide med ungdomsledere, engasjerte dirigenter, kule bandgutter og mengder med usikre konfirmanter som skulle finne sin stemme i et felleskor. Arbeidsformen kalles Ten Sing og var det som fikk meg til å føle meg ordentlig hjemme i kirka.

Å jobbe som prest i en kirke med gudstjenester, Kyrie og Gloria hver søndag var altså noe ganske annet enn det jeg hadde sett for meg. Høymessen klokken 11 på søndager hadde rett og slett aldri fanget meg. Selv om jeg hele livet hadde følt meg hjemme i kirka, på Sjømannskirka i Singapore og i Nanset kirke i Larvik. Jeg vokste opp i disse menighetene hvor begge foreldrene mine jobbet og hadde funnet meg godt til rette i folkekirkemenigheten, som yret av liv i hverdagene.

Men søndagsgudstjenesten hadde aldri truffet meg, til tross for pappas gode prekener. Det var så mye der som følt helt irrelevant i mitt liv! Kyrie, Gloria, Agnus dei – hva var greia? Liturgien opplevdes først og fremst som en haug med ord vi måtte komme oss gjennom. Salmesang med orgelakkompagnement var en grov bom (som NRKs skiskytterkommentator Ola Lunde ville sagt det) på mitt musikalske hjerte, som stort sett var fylt av Coldplay og Kaizers. Jeg fordrev tiden i kirkebenken med å telle salmevers og kikke opp i taket, for å se hvem som ville stryke med om lysekronene plutselig skulle løsne og gå i bakken. Samtidig krysset jeg

fingrene for sjokoladecake på kirkekaffen.

Nå, etter fem år i St. Jakob, gjør jeg mitt ytterste for ikke å gå glipp av en eneste søndagsgudstjeneste. Med Kyrie, Gloria, nattverdsfeiring og hele pakka. Og det er ikke bare av plikt eller fordi vi nesten alltid har sjokoladecake på kirkekaffen. Det er fordi St. Jakob har lært meg noe grunnleggende om hva en menighet kan være og hva gudstjenesten kan bety – også i livet mitt.

I denne teksten vil jeg prøve å sette ord på noe av det St. Jakob og de mange gode folkene i og rundt denne kirka har lært meg om nettopp det å være kirke. Jeg vil ta for meg arbeidet for unge voksne og ut fra dette si noe om å være frivillig, å feire gudstjeneste og å skape kultur. Det kan likevel ikke kalles historien om St. Jakob. Det er heller min personlige fortelling om det å være nyutdannet prest i St. Jakob. En fortelling hvor også det jeg har lært hjemmefra og det jeg har lært gjennom flere års engasjement i KFUK-KFUM klinger med. Disse erfaringene, fra St. Jakob og tidligere, blir utgangspunkt for mine refleksjoner rundt hva Folkekirken som helhet kan lære av den modige satsingen som ble gjort i «småkirken på Nygård» i 2012.

Det hører selvsagt med til historien at vi i St. Jakob har fått noen spesifikke rammer for arbeidet. Rammer som skiller seg fra det mange av menighetene i Den norske kirke er vant med. Dette inkluderer en ung målgruppe og spesialprest-stillinger med fritak fra kasualia (dåp, gravferd, bryllup). Disse særegne forutsetningene bød på klare fordeler og utfordringer, og kan kanskje begrense overføringsverdien av våre lærdommer. Jeg håper imidlertid at noen av våre erfaringer med å bygge ung kirke, midt i byen, kan berike og inspirere andre som ønsker å bygge kirke.

